

Sygn. akt III CSK 62/16

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka

w sprawie z wniosku S. M.
przy uczestnictwie S. N. i J. N.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 kwietnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 13 maja 2015 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
2. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
3. zachodzi nieważność postępowania lub
4. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przytoczony przepis pozwala Sądowi Najwyższemu na wstępną, merytoryczną ocenę wniesionej skargi kasacyjnej i zbadanie, czy za jej rozpoznaniem przemawia interes społeczny, skarga kasacyjna bowiem jest środkiem prawnym funkcjonującym przede wszystkim w interesie publicznym, który z kolei przemawia za skoncentrowaniem się Sądu Najwyższego na sprawach najpoważniejszych i precedensowych.

Wnioskodawca złożył skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 13 maja 2015 r. oddalającego jego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 17 czerwca 2014 r., którym Sąd Rejonowy oddalił wniosek o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie prawa własności nieruchomości bliżej oznaczonej w piśmie z dnia 17 stycznia 2013 r. Powołując się na obie podstawy określone w art. 398³ § 1 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 17 czerwca 2014 r., zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie wniosku.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na przesłanki wskazane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. Twierdził, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne „...na tle treści przepisu art. 172 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie objęcia przez wnioskodawcę przedmiotowej w sprawie nieruchomości w samoistne posiadanie w dobrej wierze i polega na kontrowersji wykładniczej w/w przepisu w odniesieniu do równoległego postępowania uwłaszczeniowego na rzecz osób trzecich”. Poza tym postępowanie zarówno przed Sądem Okręgowym, jak i Sądem pierwszej

instancji jest dotknięte nieważnością z tej przyczyny, że pełnomocnik uczestników postępowania nie był należycie umocowany (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Zdaniem skarżącego, umowy zlecenia z dnia 17 czerwca 2010 r., a następnie z dnia 22 listopada 2012 r., zawarte przez uczestników z D. D., nie mogły stanowić podstawy pełnomocnictwa procesowego, ponieważ nie wynika z nich, że D. D. pozostawała z uczestnikami w stałym stosunku zlecenia oraz że przedmiot sprawy wchodził w zakres tego zlecenia.

Analiza wywodów zawartych w skardze kasacyjnej prowadzi do wniosku, że skarżący nie przytoczył przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w niniejszej sprawie wskazanych przez niego przesłanek uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., trzeba przypomnieć, że w przepisie tym chodzi o zagadnienie prawne obejmujące poważną wątpliwość prawną, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, którego wyjaśnienie jest potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy. Skarżący wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne powinien sformułować to zagadnienie, wskazać na wyłaniające się poważne wątpliwości interpretacyjne, przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen i wykazać, że wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia będzie miało znaczenie zarówno dla praktyki sądowej, jak i dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej. Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym.

Skarżący nie sprostął tym wymaganiom, nie sformułował istotnego zagadnienia prawnego, nie wykazał, że budzi ono poważne wątpliwości interpretacyjne i nie zostało dotąd dostatecznie wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wobec czego ponowne rozważenie tego zagadnienia jest konieczne do rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej.

Zarzut nienależytego umocowania pełnomocnika został wprawdzie podniesiony przez skarżącego w interesie uczestników postępowania, niemniej zarzut ten jest dopuszczalny, ponieważ brak umocowania pełnomocnika może prowadzić do nieważności postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Sąd Najwyższy

natomiast – rozpoznając skargę kasacyjną – z urzędu bierze pod rozwagę nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804) ustawodawca – nowelizując art. 87 § 1 k.p.c. – powrócił do stanu prawnego sprzed dnia 1 lipca 1996 r. (Dz.U. z 1996 r. Nr 43, poz. 189), kiedy pełnomocnikiem w postępowaniu cywilnym mogła być także osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony albo osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodził w zakres tego zlecenia. Zarówno pod rządem art. 87 § 1 k.p.c. w jego brzmieniu sprzed dnia 1 lipca 1996 r., jak i w brzmieniu nadanym powołaną ustawą z dnia 2 lipca 2004 r., Sąd Najwyższy podkreślał, że w przepisie tym chodzi o stały stosunek zlecenia w rozumieniu art. 734 k.c. lub o stosunek obligacyjny, do którego stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.), określający rodzaj czynności prawnych, faktycznych lub usług, jakie przyjmujący zlecenie zobowiązał się dokonać na rzecz dającego zlecenie. Ocena skuteczności ustanowienia takiego pełnomocnika, wymaga porównania zakresu zlecenia oraz zakresu pełnomocnictwa i zbadania, czy mieści się w nim przedmiot sprawy, czyli żądanie wniosku i uzasadniające je okoliczności faktyczne. Stopień konkretyzacji zakresu zlecenia musi więc umożliwiać sądowi ocenę, czy przedmiot sprawy obejmuje czynność prawną, usługę lub czynność faktyczną wchodzącą w zakres zlecenia. Podstawy pełnomocnictwa procesowego udzielonego zleceniobiorcy przez dającego zlecenie nie może w związku z tym stanowić umowa stałego stosunku zlecenia, obejmująca jedynie reprezentowanie interesów majątkowych dającego zlecenie przed sądami (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1992 r., III CZP 4/92, Wokanda 1992 r., nr 6, s. 4, z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 51/08, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 104 i z dnia 23 września 2010 r., III CZP 52/10, OSNC 2011, nr 5, poz. 51, wyrok z dnia 30 czerwca 2010 r., V CSK 1/10, nie publ., oraz postanowienia z dnia 15 maja 2007 r., V CZ 32/07, nie publ., z dnia 26 listopada 2010 r., IV CZ 84/10, nie publ., z dnia 21 czerwca 2011 r., I CZ 44/11, nie publ., z dnia 9 września 2011 r., I CZ 53/11, nie publ., z dnia 24 stycznia 2013 r., II CZ 159/12, nie publ. i z dnia 28 maja 2014 r., I CZ 27/14, nie publ.).

Inaczej trzeba ocenić umowę zlecenia obejmującą stałe świadczenie pomocy prawnej, w której strony określiły czynności lub usługi, do jakich zobowiązał się przyjmujący zlecenie; umowa taka może być podstawą pełnomocnictwa procesowego.

W niniejszej sprawie uczestnicy zawarli dwie umowy stałego zlecenia: umowę z dnia 17 czerwca 2010 r. oraz z dnia 22 listopada 2012 r., przy czym w drugiej uściśliły zakres zlecenia. D. D. zobowiązała się do świadczenia na rzecz uczestników pomocy prawnej, obejmującej pełną obsługę prawną z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, prawa cywilnego, gospodarczego i administracyjnego we wszystkich sprawach dotyczących bliżej opisanych nieruchomości, w tym m.in. występowanie przed sądami, urzędami, organami i innymi instytucjami. Umowa obejmowała więc stałe prowadzenie obsługi prawnej, natomiast zakres zlecenia został w niej określony w sposób pozwalający na dokonanie oceny, czy przedmiot niniejszej sprawy wchodzi w zakres zlecenia. Udzielenie pełnomocnictwa procesowego było czynnością wtórną i funkcjonalnie związaną ze stosunkiem zlecenia, łączącym D. D. z uczestnikami postępowania. W tej sytuacji – wbrew odmiennej ocenie skarżącego – D. D. mogła być w niniejszej sprawie pełnomocnikiem procesowym.

Uszło też uwagi skarżącego, że D. D. uczestniczyła w postępowaniu obok uczestników postępowania oraz że mocodawca stawający jednocześnie z pełnomocnikiem może niezwłocznie prostować lub odwoływać oświadczenia pełnomocnika (art. 93 k.p.c.).

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą wskazane przez skarżącego przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

